

LA CONNEXIÓ D'APRENENTATGES DES DE QUATRE EXPERIÈNCIES EDUCATIVES

MANRESA

L'Aliança Educació 360 és una iniciativa impulsada per la Fundació Jaume Bofill, la Diputació de Barcelona i la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica

Redacció: Elena Rovira (Blaus)

Coordinació Mentoría: Edgar Iglesias, Txell Argelagué (ERDISC-UAB)

Electes i Tècnics municipals: Mercè Rosich, Justina Zapata, Rosa Barull, Lluïsa Solé, Marta Romeo (Ajuntament de Manresa)

Direcció: Carles Barba, Núria Duñó (Aliança Educació 360), Lúcia García, Oscar Pascual (Diputació de Barcelona)

Revisió: Maite Pujol (Aliança Educació 360)

Coordinació de la publicació: Anna Oliva (Aliança Educació 360)

Disseny i maquetació: Xevi Riera – clou.cat

Imatges cedides per l'Ajuntament de Manresa

Aquesta experiència pilot ha estat impulsada per l'Ajuntament de Manresa amb el suport de la Gerència de Serveis d'Educació de la Diputació de Barcelona i la mentoría de la Fundació Bofill, en el marc de l'Aliança Educació 360.

© Diputació de Barcelona

© Fundació Jaume Bofill

© Federació de Moviments de Renovació Pedagògica

ISBN: 978-84-947887-8-9

1ª edició maig 2019

Reconeixement - Compartir igual (by-sa) - Internacional

Es permet l'ús comercial de l'obra i de les possibles obres derivades, la distribució de les quals cal fer-se amb una llicència igual a la que regula l'obra original

ÍNDEX

Caracterització de l'experiència

1. Context del municipi i necessitat detectada
2. Contribucions de la iniciativa
3. Elements més significatius de l'experiència

Aprenentatges clau

4. Aportacions de la iniciativa en clau d'Educació 360
5. Factors d'èxit de l'experiència

Reptes i estratègies de futur

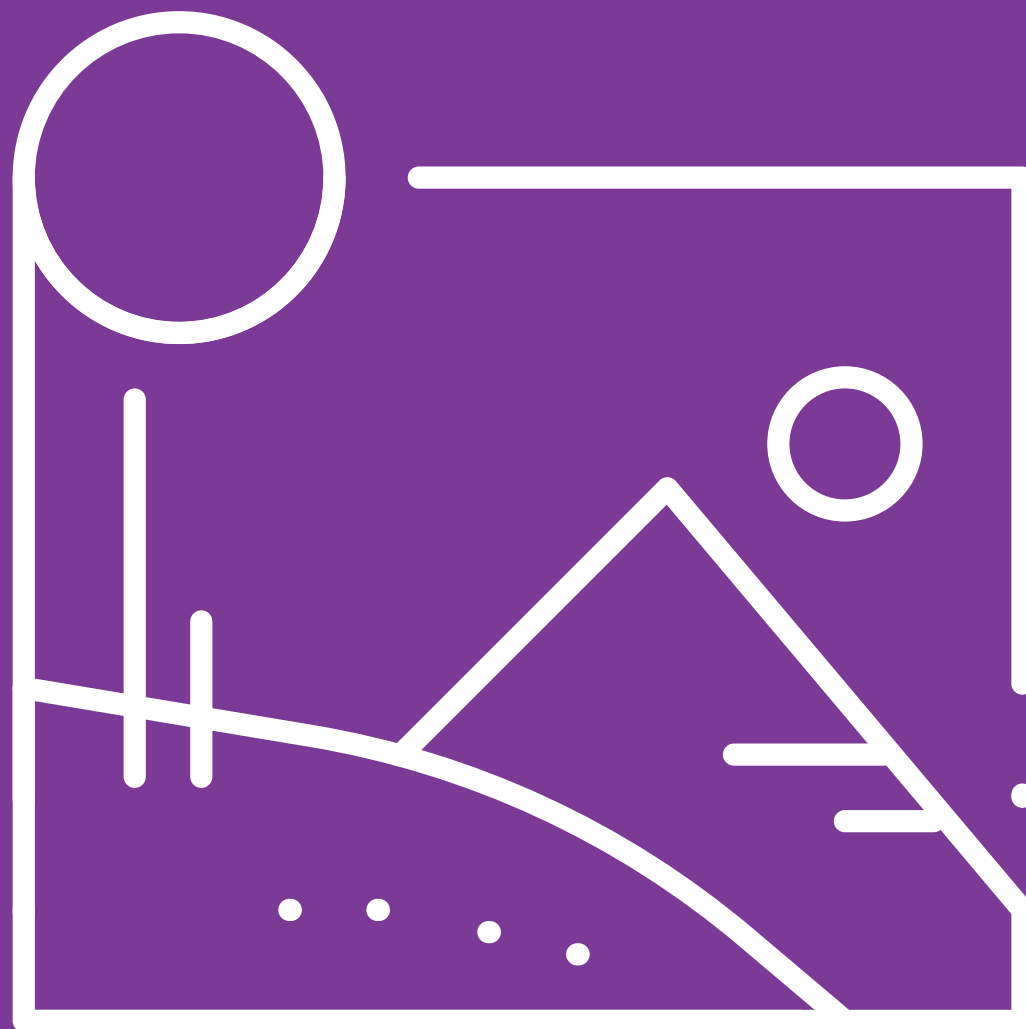
6. Reptes i estratègies per a la sostenibilitat
7. Beneficis previstos per als diversos actors
8. Recomanacions per transferir el model

Recursos i vincles

9. Per a saber-ne més

Caracterització de l'experiència

Caracterització de l'experiència

1. Context del municipi i necessitat detectada

L'arribada de població estrangera a Manresa els darrers tres anys ha suposat l'augment de la població de 70.000 a 76.000 habitants. Un increment que ha repercutit en el panorama educatiu de la capital del Bages, dificultat que s'afegeix sobre d'altres d'existents per garantir la igualtat d'oportunitats. Manresa disposa de 21 centres de primària i 12 centres de secundària, dels quals 7 són considerats de màxima complexitat. Són en aquests on ha augmentat considerablement el percentatge d'alumnat nouvingut en un període molt curt de temps. Aquests centres són a barris descrits com a entorns de vulnerabilitat.

Davant d'aquesta problemàtica, Manresa inicia abordar les polítiques educatives des d'una lògica més global amb l'objectiu de donar resposta als nous reptes educatius. El propòsit és garantir l'atenció del conjunt de l'alumnat des de criteris d'equitat i, en aquest sentit, el marc que ofereix el Pla Educatiu d'Entorn de Manresa (PEEM 2015-2019) permet desplegar actuacions educatives en clau comunitària, com la comissió de Segregació creada durant el curs 2017-2018.

2. Contribucions de la iniciativa

Des d'aquesta iniciativa, les professionals d'educació de l'Ajuntament promouen un procés de connexió entre projectes, centres educatius i entitats de la ciutat.

Ho fan creant itineraris d'aprenentatge i entorns educatius que contribueixen a la transformació social de Manresa i l'equitat.

3. Elements més significatius de l'experiència

- Aquesta iniciativa parteix del desplegament del PEEM (2015-2019), que té per objectiu la promoció de polítiques educatives d'acord amb l'equitat, connectades al territori i pel conjunt de l'alumnat. En aquest context, la mirada d'Educació 360 pretén incidir amb més profunditat sobre entorns complexos.
- El seu objectiu s'orienta a la connexió de projectes que des del temps lectiu i no lectiu generin itineraris d'aprenentatge per al conjunt de l'alumnat de la ciutat.
- El procés de treball s'ha focalitzat a partir de quatre iniciatives d'abast al conjunt de Manresa i amb potencial per ser desenvolupades en lògica 360.
 - El programa en temps no lectiu de **reforç escolar**, que té lloc a vuit centres educatius.
 - El programa en temps no lectiu de **patis oberts**, que té lloc a tres centres educatius.
 - Tres **projectes de música** que tenen lloc a tres centres educatius i que es defineixen per una clara vocació d'oferir oportunitats educatives. Concretament adreçades a un perfil d'alumnat que no acostuma a accedir a l'aprenentatge musical. Es connecten al temps lectiu situant l'àrea musical dins el currículum, així com al temps no lectiu per mitjà d'extraescolars musicals.
 - Les **biblioteques veïnals**. Manresa disposa de dues biblioteques públiques, però la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Manresa en dinamitza vuit, des d'on es vinculen accions comunitàries per al foment de l'aprenentatge de la lectura ([Programa Lèxhit](#)). És en aquest context que es posa en marxa un nou projecte de ciutat: les *Biblioniu*, que són espais físics en forma de casetes amb la funció de deixar i compartir llibres a espais públics de la ciutat.

► **Parteix de quatre fases de treball:**

1. Identificació dels quatre projectes de partida sobre un mapa de la ciutat, que inclou la resta de recursos educatius i equipaments culturals.
2. Detecció dels espais de decisió i participació existents a la ciutat.
3. Disseny de línies de treball simultànies per establir connexions entre els quatre projectes i l'entorn comunitari.
4. Disseny per a una presentació pública dels avenços i resultats obtinguts.

► **Els principals resultats obtinguts són:**

- Des dels programes de **patis oberts** i de **reforç escolar**, s'han creat dues comissions que permeten desenvolupar, modelar i ampliar les accions en clau 360.
- Les **experiències musicals** als centres educatius han permès una millora en la cohesió dels grups, una major motivació de l'alumnat i major desig d'aprenentatge cap a la cultura. L'entrada d'un tercer centre educatiu interessat a crear una *Big Band*, permet plantejar-se un projecte de ciutat més ambiciós, com és la creació d'una comissió de **coordinació de centres musicals** a la ciutat.
- Les **Biblioniu** han aconseguit que el disseny i la fabricació de tretze casetes l'hagi realitzat l'alumnat del PFI de fusteria d'un centre de secundària de màxima complexitat. S'estableix que diversos centres educatius i entitats de la ciutat són els padrins per al seu manteniment.
- Durant la diada de Sant Jordi, i adreçat al conjunt de la ciutat, es porta a terme un acte institucional que permet fer palesa la connexió d'àmbits treballats, com la literatura i la música. En aquest marc d'inauguració dels *Biblioniu*, la participació dels *Pizzicants* i les *Big-Bands* són un bon reclam per donar visibilitat del projecte a la ciutat.

Aprenentatge clau

Aprentatges clau

4. Aportacions de la iniciativa en clau 360

En l'àmbit de les oportunitats educatives

- **Manresa disposa de nous espais per a la lectura.** La posada en marxa de les dotze *Biblioniu* permet nous espais de lectura a places, parcs, equipaments i altres espais públics, que complementen l'oferta ja existent a la ciutat.

En l'àmbit de la connexió dels aprenentatges

- **Es disposa d'un mapa de recursos.** La tècnica del mapaig ha visualitzat la ubicació dels equipaments, les activitats i altres recursos existents a la ciutat, instrument que ha facilitat la connexió dels aprenentatges i la creació d'entorns educatius.
- **S'ha desenvolupat un projecte educatiu per mitjà de la participació de diferents actors.** El projecte de les *Biblioniu* ha suposat la implicació de diversos agents. Concretament des de la ideació de la proposta (les biblioteques veïnals), el disseny i la creació de les casetes (mòdul de fusteria FPI), l'apadrinament per al manteniment de cada caseta de llibres (entitats i centres educatius). En tot moment, des de la coordinació global de les tècniques d'educació de l'Ajuntament.
- **S'han creat un itinerari específic per connectar un centre de primària i un de secundària.** Per mitjà de dos projectes musicals que connecten el temps lectiu i no lectiu, s'ha creat un itinerari que vincula ambdues experiències fent que l'alumnat de primària trobi la continuïtat de l'aprenentatge de música a secundària. En aquest marc, s'han impulsat accions com la participació de músics del Conservatori Municipal a les aules o la programació d'activitats musicals impulsades per l'alumnat i obertes a la ciutadania.

En l'àmbit de l'equitat educativa

- **S'ha potenciat la participació d'alumnat amb dificultats d'accés a l'aprenentatge musical.** Més enllà de l'oferta reglada en música, s'ofereixen activitats musicals no lectives (extraescolars i concerts fora d'horari escolar). L'activitat musical s'entronca amb la curricular i també està connectada amb el fora escola. En els dos centres públics, s'ha beneficiat el conjunt de l'alumnat de 2n a 6è de primària i de 1r i 2n d'ESO. El centre concertat ha començat durant el 2019 amb una proposta extraescolar en horari de migdia.

En l'àmbit de la governança

- **S'ha creat un nou espai de coordinació i debat educatiu per una estratègia musical a la ciutat.** La nova comissió de coordinació dels centres educatius que generen projectes d'aprenentatge musical és un espai per facilitar l'intercanvi d'idees, d'ajuda mútua i de coordinació de projectes comuns en clau d'equitat. És des d'aquest plantejament que Manresa disposa d'una estratègia musical a nivell de ciutat.
- **Les comissions de treball han incorporat la mirada 360 i s'han generat canvis educatius.** Mitjançant l'anàlisi i el debat, les tècniques de l'Ajuntament han transformat els projectes educatius. Per exemple, el servei d'activitats per a patis oberts executat per una empresa externa, s'ha transformat en un programa educatiu fent partícips les AMPA i els centres educatius. També, s'ha aconseguit implicar i gestionar voluntariat als programes de reforç escolar i del programa Lèxit.

5. Factors d'èxit de l'experiència

- **Apoderament tècnic.** La presa de consciència per part de les tècniques implica- des a l'hora de fer créixer els recursos educatius en clau 360 n'és un factor clau. Aquest creixement professional ha permès generar noves oportunitats educati- ves a l'alumnat.
- **Reconeixement dels espais.** És un factor clau haver reconegut els espais de participació existents, ja que ha permès que els projectes educatius s'hagin con- nectat a marcs de referència previs. També, ha garantit l'optimització del temps i els aprenentatges.
- **Creació de comissions.** Davant d'algunes iniciatives sense marcs de referència previs, ha estat clau la creació de la **comissió de centres musicals**, ja que ha permès desenvolupar un projecte de música més ampli i amb visió de ciutat.
- **Fita estratègica.** La programació de l'acte institucional com és la inauguració de les Biblioniu durant la diada de Sant Jordi és una decisió clau, ja que permet establir una planificació per a la resta d'accions del projecte.
- **Comunicació comunitària.** L'organització d'un esdeveniment com la diada de Sant Jordi dona visibilitat als projectes educatius. És un factor clau perquè es genera un espai on es manifesta, s'explica i dona valor al que s'ha fet, com s'ha fet i sobretot, per què es fa.
- **Creació d'un producte estratègic.** Les *Biblioniu* són la materialització d'una estratègia per a l'impuls de la lectura a nivell de ciutat. Són clau perquè aquests espais disposen d'una funció divulgativa i de sensibilització cap a la ciutadania.
- **Aliances entre professionals.** Teixir aliances ha estat un factor clau que afa- voreix que tècnics municipals i professionals educatius treballin plegats per a la construcció d'itineraris i entorns d'aprenentatge.

Reptes i estratègies de futur

Reptes i estratègies de futur

6. Reptes i estratègies per a la sostenibilitat

- **Ampliar la mirada professional cap a una visió més comunitària.** Per a una major incidència d'aquesta iniciativa, serà necessari que els tècnics i professionals educatius de la ciutat adquireixin una visió global i comunitària del potencial de recursos que té Manresa.
- **Incorporar nous agents als projectes.** Cal incorporar més visions d'altres àmbits professionals per nodrir i aprofundir en les accions educatives que es desenvolupin.
- **Enfortir els espais de coordinació i de participació.** És un repte definir encara més les tasques i la dinamització dels espais de treball compartit. Cal créixer per l'optimització dels espais i l'adhesió dels professionals. L'aprenentatge de tècniques per al treball col·laboratiu és una estratègia útil per col·lectivitzar encara més les intervencions.
- **Fer-se partícpis de projectes compartits.** És un repte acompanyar la implicació dels padrins en la cura i el manteniment de les *Biblioniu*. Cal que esdevinguin altaveus de civisme per a la resta de la ciutat, de manera que sigui una part implicada al projecte.

7. Beneficis per als diversos actors

- **Per a l'Ajuntament:** contribuir al fet que la política educativa del municipi incorpori la mirada 360. És un efecte esperat que aquesta mirada impregni la planificació educativa de la ciutat i la reformulació prevista del nou PEEM 2019-2023.
- **Per a la ciutadania:** una major participació i implicació ciutadana en el disseny de les futures accions educatives.
- **Per a infants i joves:** major motivació per a l'aprenentatge musical o de lectura en l'alumnat. També que accedeixen més a l'oferta educativa en aquest àmbit.
- **Per a famílies:** aconseguir que les *Biblióniu* siguin nodes pel foment de la lectura, obrint la possibilitat que noves famílies s'apropriïn dels recursos educatius que els ofereix l'entorn.

8. Recomanacions per transferir el model

- **Disposar d'un mapa de recursos.** Situar els projectes, les activitats o els equipaments permet la seva connexió posterior. Permet també avançar en la creació d'entorns d'aprenentatge en clau comunitària i des de la implicació de centres educatius, entitats i equipaments.
- **Acotar objectius per un creixement gradual.** Ha estat estratègica la formulació d'objectius educatius assumibles i acotats en el temps. Aquest plantejament té molt sentit en municipis que s'inicien en la implementació de projectes en lògica 360.
- **Teixir lligams entre professionals i altres actors socials.** Cuidar i atendre els vincles entre els diferents agents implicats facilita la transformació d'un projecte individual en un de col·lectiu.
- **La suma de visions i fronts d'actuació per a projectes comuns en multiplica l'impacte.** Des d'una perspectiva individual el recorregut de la iniciativa quedaria limitat.

Recursos i vincles

Recursos i vincles

➤ **Manresa i l'Educació 360**

<https://www.manresa.cat/web/menu/8883-educacio-360>

➤ **El projecte Biblionius**

<https://www.manresa.cat/web/menu/9249-biblionius>

➤ **Els patis oberts**

<https://www.manresa.cat/web/menu/9266-patis-oberts>

➤ **Escola Pare Algué**

<https://agora.xtec.cat/ceipparealgue/informacio/projecte-pizzicants/>

➤ **Escola FEDAC Manresa**

https://www.instagram.com/s/aGlnaGxpZ2h0OjE3ODY0NDU0NTM1Mjg1OTI3/?utm_source=ig_story_highlights_share&igshid=15wwe60l0175w

➤ **Institut Guillem Catà**

<https://www.youtube.com/watch?v=IAebpXuuga8>

EDUCACIÓ 360

EDUCACIÓ A TEMPS COMPLET

Diputació
Barcelona

**Experiència pilot promoguda per l'Ajuntament de Manresa
i la Gerència de Serveis d'Educació de la Diputació de Barcelona**

DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Recinte Escola Industrial - Edifici del Rellotge, 1a
Carrer Comte d'Urgell, 187 | Tel. 93 4022263
08036 Barcelona

diba.cat/web/educacio

gs.educacio@diba.cat

@diba.cat - @educadiba

ALIANÇA EDUCACIÓ 360

Provença, 324 | Tel. 934 588 700
08307 Barcelona

educacio360.cat

info@educacio360.cat

@educacio360

AJUNTAMENT DE MANRESA

Crtra de Vic, 16 (edifici Infants) | Tel. 938 752 485
08241 Manresa

www.manresa.cat/web/article/3358-ensenyament

ensenyament@ajmanresa.cat

@ajmanresa